

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SMRŠTĚNÍ KERAMIKY

Popis aktivity

Výpočet původních rozměrů dlaždice před smrštěním při vypalování

Předpokládané znalosti

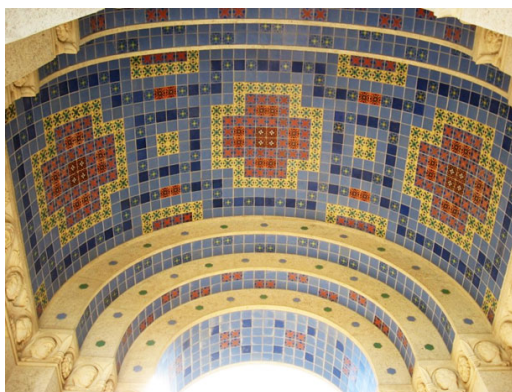
Mocniny, odmocniny, poměr

Potřebné pomůcky

Kalkulátor

Zadání

Po vypálení se objem keramické dlaždice zmenší o 8 %. Urči původní rozměry formy, chceme-li vyrobit čtvercovou dlaždici o straně 33 cm a tloušťce 5 mm.

Možný postup řešení, metodické poznámky

Učitel upozorní, že se jedná o objemové smrštění. Tedy je třeba určit zmenšení rozměru dlaždice. Vhodně zvolenými otázkami vede žáky k řešení.

Pro jednoduchost použijeme krychli o straně x .

Jaký bude její objem? Její objem je x^3 .

Jaký bude objem po zmenšení? Po zmenšení bude objem $0,92 x^3$.

Jaký bude rozměr strany zmenšené krychle?

Bude to určitý násobek původního rozměru. Délku hrany zmenšené krychle označíme $k \cdot x$.

Objem zmenšené krychle pak bude $(k \cdot x)^3$.

Dostaneme rovnici:

$$0,92x^3 = k^3 \cdot x^3$$

Protože x je nenulové, odtud plyne:

$$0,92 = k^3$$

Po odmocnění:

$$\sqrt[3]{0,92} = k$$

$$k \doteq 0,973$$

Tedy rozměr se zmenší asi o 2,7 %.

Označíme si délku a šířku formy písmenem a a hloubku formy písmenem h .

Pokud zmenšený rozměr má být 33 cm, pak platí:

$$0,973 \cdot a = 33$$

$$a = \frac{33}{0,973} \doteq 33,92$$

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$0,973 \cdot h = 5$ $h = \frac{5}{0,973} \doteq 5,14$ Forma by měla mít délku a šířku asi 34 cm a hloubku minimálně 5,2 mm.	
Doplňkové aktivity	
O kolik procent se zmenšila plocha dlaždice po vypálení? Vypočítat úlohu s jinými rozměry dlaždice.	
Obrazový materiál	Dostupný pod licencí Public Domain na www: http://www.publicdomainpictures.net/view-image.php?image=7460&picture=tile-mosaic-wrigley-pamatnik